

ความเห็นส่วนตัว
ของ นายอุดม สิทธิวิรัชธรรม ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

คำวินิจฉัยที่ ๒/๒๕๖๕

เรื่องพิจารณาที่ ๑๒/๒๕๖๔

วันที่ ๒ เดือน กุมภาพันธ์ พุทธศักราช ๒๕๖๕

ระหว่าง ศาลจังหวัดกาญจนบุรี ผู้ร้อง
- ผู้ถูกร้อง

ประเด็นวินิจฉัย

ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๓๖๘ วรรคหนึ่ง ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖ วรรคหนึ่ง และมาตรา ๒๘ วรรคหนึ่ง หรือไม่

ความเห็น

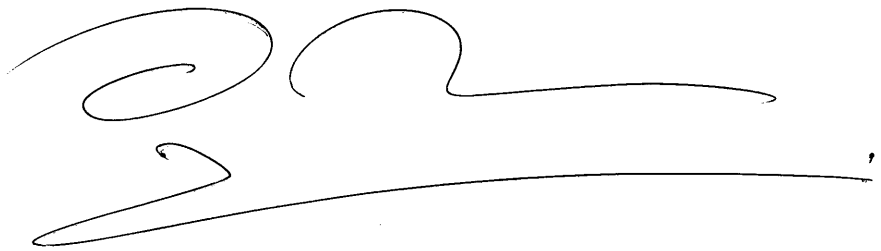
ข้อเท็จจริงรับฟังได้ว่า ศาลจังหวัดกาญจนบุรีส่งคำโต้แย้งของจำเลยในคดีอาญาหมายเลขดำ ที่ อ ๒๘๘/๒๕๖๔ เพื่อขอให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัยกรณีพนักงานอัยการจังหวัดกาญจนบุรี เป็นโจทก์ฟ้องขอให้ลงโทษจำเลยฐานทราบคำสั่งของเจ้าพนักงานซึ่งสั่งการตามหน้าที่ที่กฎหมายให้ไว้ ไม่ปฏิบัติตามคำสั่งนั้นโดยไม่มีเหตุหรือข้อแก้ตัวอันสมควร ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๓๖๘ โดยเมื่อวันที่ ๑๘ พฤศจิกายน ๒๕๖๓ เวลากลางวัน ขณะที่พนักงานสอบสวนสถานีตำรวจภูธรเมืองกาญจนบุรี ซึ่งเป็นเจ้าพนักงานตามกฎหมาย ได้มีคำสั่งให้จำเลยพิมพ์ลายนิ้วมือเพื่อใช้ตรวจสอบประวัติอาชญากร และนำมาประกอบสำนวนการสอบสวนในคดีอาญาที่ ๔๒๑/๒๕๖๓ ของสถานีตำรวจภูธรเมืองกาญจนบุรี ที่จำเลยถูกดำเนินคดีในข้อหาร่วมกันเข้าไปในอสังหาริมทรัพย์ของผู้อื่นเพื่อถือการครอบครองอสังหาริมทรัพย์นั้นทั้งหมดหรือแต่บางส่วน เข้าไปกระทำการใด ๆ อันเป็นการรบกวนการครอบครองอสังหาริมทรัพย์ของเขาโดยปกติสุข และทำให้เสียหาย ทำลาย ทำให้เสื่อมค่า หรือทำให้ไร้ประโยชน์ ซึ่งทรัพย์สินของผู้อื่นหรือผู้อื่นเป็นเจ้าของรวมอยู่ด้วย อันเป็นการสั่งการตามอำนาจหน้าที่ของพนักงานสอบสวน ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๑๓๒ (๑) จำเลยทราบคำสั่งแล้ว ไม่ปฏิบัติตาม

คำสั่งนั้นโดยไม่มีเหตุหรือข้อแก้ตัวอันสมควร อันเป็นการฝ่าฝืนต่อกฎหมาย ซึ่งจำเลยโต้แย้งว่า การไม่พิมพ์ลายนิ้วมือตามคำสั่งพนักงานสอบสวนไม่เป็นความผิดตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๓๖๘ เนื่องจากศาลรัฐธรรมนูญได้มีคำวินิจฉัยที่ ๒/๒๕๖๒ ว่า มาตรา ๓๖๘ วรรคหนึ่ง มีลักษณะเป็นการจำกัดสิทธิและเสรีภาพในร่างกายของบุคคล และตราบใดที่ศาลยังไม่มีคำพิพากษาว่าจำเลยเป็นผู้กระทำผิดย่อมถือว่าเป็นผู้บริสุทธิ์ สิทธิดังกล่าวจึงได้รับความคุ้มครอง ไม่อาจถือเป็นความผิดทางอาญาในฐานที่ไม่ยอมพิมพ์ลายนิ้วมือ แต่ศาลรัฐธรรมนูญยังไม่ได้วินิจฉัยว่าประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๓๖๘ ชัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๓ วรรคสอง มาตรา ๒๖ วรรคหนึ่ง และมาตรา ๒๘ วรรคหนึ่ง หรือไม่

พิจารณาแล้วเห็นว่า พนักงานสอบสวนในฐานะเป็นเจ้าพนักงานตามกฎหมายสั่งให้ผู้ต้องหาพิมพ์ลายนิ้วมือ เพื่อตรวจสอบว่าผู้ต้องหาเคยกระทำความผิดมาก่อนและพ้นโทษมายังไม่เกินสามปีหรือห้าปีตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๙๒ หรือมาตรา ๙๓ หรือกระทำความผิดในระหว่างที่ศาลรอการกำหนดโทษหรือรอการลงโทษตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๕๖ หรือไม่ เพื่อให้พนักงานอัยการฟ้องขอให้เพิ่มโทษจำเลยฐานไม่เช็ดทาบตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๑๕๙ วรรคหนึ่ง ที่บัญญัติว่า “ถ้าจำเลยเคยต้องคำพิพากษาให้ลงโทษเพราะได้กระทำความผิดมาแล้ว เมื่อโจทก์ต้องการให้เพิ่มโทษจำเลยฐานไม่เช็ดทาบ ให้กล่าวมาในฟ้อง” การที่พนักงานอัยการจะฟ้องขอให้ศาลเพิ่มโทษจำเลยหรือขอให้บวกโทษหรือนับโทษต่อจากคดีอื่น ๆ ได้ นั้น จะต้องมีการชี้แจงจริงปรากฏในสำนวนการสอบสวนด้วยการตรวจสอบลายพิมพ์นิ้วมือของผู้ต้องหากับกองทะเบียนประวัติอาชญากร สำนักงานตำรวจแห่งชาติ ซึ่งพนักงานอัยการจำเป็นต้องใช้ประกอบการพิจารณาสั่งคดีและมีคำขอท้ายฟ้อง และหากจำเลยให้การปฏิเสธว่าไม่ได้เป็นบุคคลเดียวกับที่โจทก์ฟ้องขอให้เพิ่มโทษบวกโทษหรือนับโทษต่อ เอกสารการตรวจสอบประวัติการกระทำความผิดจากกองทะเบียนประวัติอาชญากรจะเป็นประโยชน์ต่อการสืบพยานในชั้นศาลด้วย พนักงานสอบสวนจึงมีอำนาจพิมพ์ลายนิ้วมือของผู้ต้องหาโดยประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๑๓๒ บัญญัติว่า “เพื่อประโยชน์แห่งการรวบรวมหลักฐาน ให้พนักงานสอบสวนมีอำนาจ ดังต่อไปนี้ (๑) ตรวจสอบตัวผู้เสียหายเมื่อผู้นั้นยินยอม หรือตรวจตัวผู้ต้องหา หรือตรวจสิ่งของหรือที่ทางอันสามารถอาจใช้เป็นพยานหลักฐานได้ ให้รวมทั้งทำภาพถ่ายแผนที่ หรือภาพวาดจำลอง หรือพิมพ์ลายนิ้วมือ ลายมือหรือลายเท้า กับให้บันทึกรายละเอียดทั้งหลาย ซึ่งน่าจะกระทำให้คดีแจ่มกระจ่างขึ้น ...” ซึ่งลายนิ้วมือของแต่ละบุคคลจะมีลักษณะเฉพาะพิเศษที่แตกต่างกัน จุดลักษณะสำคัญของลายเส้นบนลายนิ้วมือเป็นเอกลักษณ์เฉพาะบุคคลซึ่งสามารถอยู่ได้ทนทานถาวรตลอดอายุของบุคคลนั้น ๆ ลายนิ้วมือของบุคคลจึงไม่เหมือนกัน ไม่ซ้ำกันและไม่เปลี่ยนแปลงจนตาย

รวมถึงลายมือและลายเท้าของบุคคลแต่ละคนก็ไม่เหมือนกันด้วย ลายนิ้วมือ ลายมือหรือลายเท้าจึงเป็น วัตถุพยานที่สามารถใช้พิสูจน์เอกลักษณ์บุคคลได้อย่างแม่นยำที่สุด และในขณะเดียวกันก็เพื่อพิสูจน์ ความบริสุทธิ์ให้แก่ผู้ต้องสงสัยหรือผู้ต้องหาในคดีอาญาด้วย เมื่อประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๓๖๘ วรรคหนึ่ง บัญญัติว่า “ผู้ใดทราบคำสั่งของเจ้าพนักงานซึ่งสั่งการตามอำนาจที่มีกฎหมายให้ไว้ ไม่ปฏิบัติตาม คำสั่งนั้นโดยไม่มีเหตุหรือข้อแก้ตัวอันสมควร ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสิบวัน หรือปรับไม่เกิน ห้าพันบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ” เป็นบทบัญญัติในภาค ๓ ลหุโทษ ผู้ใดพยายามกระทำความผิดลหุโทษ หรือเป็นผู้สนับสนุนในความผิดลหุโทษก็ไม่ต้องรับโทษ ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๑๐๕ และ มาตรา ๑๐๖ อีกทั้งความผิดลหุโทษไม่ถือเป็นความผิดเพื่อการเพิ่มโทษตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๙๔ ด้วย ซึ่งอัตราโทษที่กำหนดไว้สำหรับความผิดลหุโทษจะเบากว่าอัตราโทษสำหรับความผิด ทัวไปที่บัญญัติไว้ในประมวลกฎหมายอาญา ภาค ๒ ความผิด อีกทั้งกฎหมายมิได้กำหนดอัตราโทษ ขั้นต่ำไว้ ศาลจึงสามารถใช้ดุลพินิจลงโทษผู้กระทำความผิดเพียงใดก็ได้ ดังนั้น ความผิดฐานขัดคำสั่ง เจ้าพนักงานตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๓๖๘ วรรคหนึ่ง จึงไม่ขัดต่อหลักนิติธรรม ไม่เพิ่มภาระ หรือจำกัดสิทธิหรือเสรีภาพของบุคคลเกินสมควรแก่เหตุ มิได้กระทบต่อศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ของบุคคล รวมทั้งสิทธิและเสรีภาพในชีวิตและร่างกาย มีผลใช้บังคับเป็นการทั่วไป ไม่มุ่งหมายให้ใช้บังคับแก่กรณีใด กรณีหนึ่งหรือแก่บุคคลใดบุคคลหนึ่งเป็นการเจาะจง จึงไม่ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖ วรรคหนึ่ง และมาตรา ๒๘ วรรคหนึ่ง

จึงมีความเห็นว่า ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๓๖๘ วรรคหนึ่ง ไม่ขัดหรือแย้งต่อ รัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖ วรรคหนึ่ง และมาตรา ๒๘ วรรคหนึ่ง

(นายอุดม สิทธิวิรัชธรรม)

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ